

Između članaka što ih ovaj svezak donosi jedan se (veći) dio odnosi na povijest, a drugi na umjetnost srpsku. Spominjemo: Čremošnik, Studije iz srpske paleografije i diplomatike, Mošin, Povelja kralja Vladislava, Radojčić, Izbor patrijarha Danila i kanonizacija kneza Lazara, Kolendić, Njegoš u Dubrovniku, Kostić, Iz istorije Srba u novopazarskom Sandžaku posle berlinskog kongresa, Radojčić, Ikona »Hvalite Gospoda« iz crkvenog muzeja u Skoplju, Čorović-Ljubinković, Dve crkve XVII veka iz kruševskog sreza, Purković, Prilozi crkvenoj istoriji i dr. Na koncu: pregled literature. **A. Z.**

Šmic dr. Petar: Njega tijela. nauka o tijelu i njegovim potrebama. iz njemačkoga preveo ?, Senj 1939, naklada »Fides«, str. 90, tiskala »Tipografija« u Zagrebu.

Csaba dr. Margareta: Njezin bijeli vijenac, s predgovorom Msgr. dr. Tihomira Totha, Zagreb 1940, Izdanje naklade »Spes«, mala 80, str. 178, din. 16, uvez. 26.—

3. N. Hartmann: Kako sam došao na svijet? priredno prema njemačkom originalu, I. dio, 160, din. 2.—, II. dio 160, str. 36, din. 3.—. Izdanje naklade »Spes«, Zagreb 1940.

4. Schilgen Hardy S. J.: Ti i on, stav djevojke spram mladića, 80, str. 196; **Ti i ona,** stav mladića spram djevojke, 80, str. 180, Zagreb 1939, cijena broš. 20.—, uvezanom primjerku 30.— dinara. Izdavač: Župski ured sv. Marije, Zagreb, Kaptol 3.

1. Knjiga dr. P. Schmitz-a (prevađači nisu imali prava mijenjati njegovo prezime u »Šmic«!) ne obrađuje neku »njegu tijela«, kako bi tko prema naslovu mogao misliti; ona iznosi katoličku nauku o dužnostima i postupku s tijelom duhovno-tjelesna bića — čovjeka — na zemlji, a pod vidom konačne svrhe njegove. Ispravna orijentacija u pitanju funkcija tijela u vezi s dušom, s društvom i sa samim sobom, a naročito nastrana mišljenja našega vremena izrasla pod uplivom protukršćanske propagande, nalaze u ovoj knjizi svoje točno opredijeljeno mjesto. Sva problematika u vezi s ljudskim životom: postanak života, upotreba tijela i svrha, ovdje je postavljena i riješena znalački i stručno Jedna rijetko dobra, jasno i dokumentarno pisana, veoma uporabiva i korisna knjiga. U interesu moralnog napretka naše omladine, a naše inteligencije napose, treba ovoj knjizi naći što širi krug čitatelja.

Izdavaču skrećem pažnju (osim gornje opaske): bilo bi uvijek poželjno znati tko je prevodilac djela iz tuđeg jezika; osim toga također originalan naslov djela. U slučaju o kojem je riječ, čini se da prevedeni naslov »Njega tijela« ne odgovara točno originalu.

Što se tiče prijevoda napominjem, da prevodilac napadno mnogo upotrebljuje pasivne oblike (str. 6, 8, 21, 23, 24, 27, 47) »da se sebe omalovažuje«; da sklanja particip prezenta (»umirućega«); da ne pazi na kofoniju (»i s toga razloga ga Crkva . . .«). Na str. 30. je u opasci trebao dati odgovor na teško pitanje o nasljedno bolesnima; na str. 37. nije jasno iznesena misao o korijenu sadašnje mode; str. 67. pogrješno Kapellmann. (Izvodi o spolnoj etici su vrlo dobri uopće.)

2. Naklada »Spes« je nakon prve knjige dr. Margarete Csaba (»Njezino proljeće«) izdala i drugi dio uputa, što ih ta vrijedna autorica pruža djevojkama o pitanjima, koja ih sve bez razlike moraju zanimati prije stupanja u bračni život. Madžarskom je izdanju napisao lijep predgovor pokojni prof. Tihomir Toth, a hrvatskom vjeroučitelj dr. V. Wagner. Njihovim preporukama nemam što dodati. Knjiga je u svakom pogledu prvorazredna, pisana stilom koji privlači, načinom koji zanima, solidnošću koja zadovoljava. Prijevod je isto tako veoma dobar (zašto nije označeno ime prevodioca?), vanjska oprema vrlo ukusna. Najtoplije preporučujem.

3. Ne znam i ne shvaćam kako se može naći ljudi, koji čak prigovaraju izdavaču što je ove dvije male knjižice izdao za našu omladinu, zapravo do 12. I. (i iznad 12 II.) godina! Zahvaliti mu treba u ime onih nevinih dječjih duša, koje će ovako na pristojan i kršćanski način saznati tajne o postanku ljudskoga života, a ne će ih učiti od pokvarenih drugova i družica uz ranjavanje svojih duša. Obje su knjižice opremljene vanredno lijepo, a ukrašene prikladnim ilustracijama. Neka donesu ploda u obilju!

4. Preporuke uvaženih stranih lica što prate obje ove knjižice, izjave djevojaka i mladića o knjizi u hrvatskom prijevodu, same su najbolje svjedočanstvo o vrijednosti ovoga izdanja i o njegovoj potrebi u naše dane. Neka izdavač ne žali ni truda ni troška; trošak će naplatiti čitatelji, a trud Gospodin Bog! Djelo je pisano s mnogo potrebne ozbiljnosti, mnogo finoga psihološkog opažanja, s mnogo poznavanja života i ljudske duše uopće. Što je glavno ono je iscrpivo: stvar koju načme, izvede do kraja. — I prijevod je u glavnom dobar; uklopljene bi rečenice valjalo u hrvatskom osamostaliti, njemački ih jezik lakše podnosi. Na omaške sloga i stila (»inponiraju«, II/ 65), »bude li on mogao«, I/109) i sl. ne ćemo ovdje uzimati u obzir.

Djelo zaslužuje najtopliju preporuku jer pruža najsolidniju moralnu uputu od kompetentnoga svećeničkoga lica. Želim da postane vjernim drugom i trajnim prijateljem hrvatske muške i ženske omladine!

5. Ova je knjiga (II. u izdanju naklade »Istina i život«) u glavnom istoga sadržaja kao i ove naprijed spomenute, ali se ipak od njih veoma razlikuje. Ona je pisana za inteligenciju s nešto filozofskog poimanja stvari i života oko sebe; od ljudi koji probleme seksualnog života promatraju dublje i suptilnije, otvoreno i bez primišljanja prolazeći stvari do dna. Metafizički osnov njihov u prvom je redu ovdje od interesa. Cio niz autora obrađuje seksualnost s obzirom na ličnost, na moral, na društvo i spiritualnost. Vjerujem, da se nitko, kakovogod naziranja na svijet i život bio, nije kadar oteti snazi dojma što probija s ovih stranica, snazi logike što se obara na čitaoca, jačini osjećaja o stvarnoj istinitosti zaključaka što ih povlače ovi autori. — Dobro je, da je pisana ovako na prekide, u nizu članaka pojedinih autora; tako se daje lakše slijediti i polagano proćućivati.

Ovo je na mjestima »tvrd govor« i traži koncentraciju mišljenja i osjećanja, ali je zahvalna lektira koja diže dušu, bistri pogled, čeliči

karakter. Neka se osobito naši ljudi od knjige, pisci sviju vrsta literarnog djelovanja, napoje na ovim stranicama kao na vrelu koje osvježuje. Njihove će duše naći tračak svijetla, koje će oni, ako budu htjeli, moći i znati raspiriti na korist naroda za koji rade!

Ne ulazim u pojedinosti niti se osvrćem na gdjekoj tu misao, što se kao posebno autorovo gledanje odvađa od općeg i u većini usvojenoga naziranja n. pr. o prostituciji, seksualnoj higijeni, psihoanalizi i dr. Razumljivo je da takovih misli u ovakovom djelu mora biti. Ali one ne kvare cjelokupnoga dojma niti jedinstvenosti pogleda, što ih ova knjiga zastupa. Po tomu je svom glavnom stavu ona jedna akvizicija za našu kulturnu sredinu

prof. A. Živković.

N. de Baumgarten, Aux origines de la Russie, Roma (Orientalia Christiana Analecta) 1939. str. 88. Lit. 18.

Djelo, koje prema riječima auktorovim ima kao temu: početke Rusije, zamršeno pitanje prve pojave Rusa u povijesti. Prava ruska povijest počinje 941. Sve prije toga su samo »legende, predaje, izmješane s fabulama«. Nestorova »Primitivna kronika« je puna nejasnoća i anahronizama. Auktor na temelju brojnih starih pisaca bizantinskih i arapskih, koji spominju što god u vezi s imenom »Rhos«, »Rotzi« paralelno s ekspedicijama Normana, Skandinavaca u krajeve Bizanta ističe: »Teško je poreći utjecaj Skandinavaca na Rusiju . . .« (str. 18.) Postavlja tezu: da su zavojevači Normani (Rusi) zavladao nesjedinjenim narodima slavenskim, dali im ime, a primili jezik, vjeru i običaje (str. 19). (Prim. Francuske, Bugarske!) Pobija tezu Vasilievskog, koji na temelju legende o sv. Georgiju Amastridskom i sv. Stjepanu Surožskom izvodi podrijetlo Rusa iz Tamatarga ili s Krima, te mu prvi spomen stavlja mnogo ranije (prije g. 860). Po Kronici prviput se spominju Rusi 825 i osnivač države Rurik. Unoseći nešto škrto svijetla u povijest: Olge, Igora, u prve tragove kršćanstva u Kijevu te stav Sviatoslava prema kršćanstvu i njegov pohod Bugarskoj iza smrti Simeona. prisiljen je da zaključi: »Čitavo izlaganje — koje sam učinio — samo je skup vjerojatnosti . . . To izlaganje ipak nailazi na stanovite historijske činjenice, koje — čini se — prije treba usvojiti nego li odbiti«. (str. 77). Knjiga je posvećena uspomeni Pape Pija XI. koji ju je par dana prije smrti primio. Donosi u dodatku jednu Genealošku tablicu, Index imena lica, i geografski index.

Djelo je rađeno s mnogo mara i strpljivosti, pa ga neće moći mimoći nijedan povjesnik ruske historije.

Đuka Marić.

Crnica dr. Antonius, Commentarium theoretico-practicum Codicis Juris Canonici, Vol. I, Normae Generales et De Personis (Bibliotheca theologica cura Instituti theologici O. F. M., Makarska, Jugoslavia, Lib. 4). Šibenik 1940. In 8°, pp. XXXI+513. Cijena 90 dinara, za inozemstvo 40 Lit.

Poznati naš pravnik dr. Crnica nakon objelodanjenog djela o općim pravilima kanonskog prava na hrvatskom jeziku, koje je zamišljeno prvenstveno kao školski priručnik, daje nam sada novo djelo iz područja kanonskog prava na latinskom jeziku. Ovo sadržaje tumačenje